

zapošljavanja. Crnci mnogo češće upošljavaju lokalno stanovništvo i kao vlasnici poslova i kao menadžeri bijelih vlasnika, nego što to čine bijeli poduzetnici. Ovi nastoje, kad god je moguće, da uglavnom zaposle bijele radnike bez obzira na rasni sastav lokalnog stanovništva. Međutim, i vrsta posla utječe na sastav zaposlenih: što je posao manji i neznatniji to će se poduzetnik više orijentirati na lokalno, tj. crno stanovništvo.

Autor se nije zadržao samo na pitanju ograničenih mogućnosti zapošljavanja Crnaca kao pojedinaca nego ga je zanimalo i stupanj do kojeg je jedno područje samovoljno u pogledu mogućnosti zapošljavanja. To je još jedan pokazatelj vanjskih pritisaka na autonomiju siromašnih lokalnih zajednica. Podaci su pokazali da većina bijelih vlasnika ne živi u getu, pa i profit odlazi izvan geta. Isto tako, većina radne snage siromašnih četvrti zaposlena je i stvara dohodak izvan granica tih četvrti. Osim toga, bijeli poduzetnici postepeno se ali sigurno povlače iz geta a da ih ne prati adekvatni porast »crnog« poduzetništva. To znači da se smanjuje mogućnost ekonomskog rasta lokalne crne zajednice. Crnačka geta mogla bi zaposliti samo oko 42% a bijela oko 55% ukupne radne snage ako bi lokalni poduzetnici zapošljavali samo lokalnu radnu snagu. To znači da 3/5 zaposlenih stanovnika geta i oko 1/2 zaposlenih stanovnika drugih siromašnih četvrti treba da traže posao izvan svoje lokalne zajednice. Drugim riječima, ove četvrti ne mogu biti samodovoljne, jer su uglavnom izvoznici radne snage.

Pokret za građanska prava, međutim, razvio je nekoliko strategija koje bi trebale dovesti do samodovoljnosti crnačkih geta na ekonomskom planu. Liberalna strategija ističe ukidanje rasne diskriminacije u praksi zapošljavanja. Bijeli vlasnici ostaju u getu samo s tom razlikom da prvenstveno zapošljavaju lokalnu radnu snagu. To ne bi ništa bitno izmijenilo: većina bi i nadalje morala tražiti posao izvan geta. Druga, tzv. »crna« strategija zahtijeva da Crnci vlasnici i poslodavci potpuno preuzmu ekonomske organizacije. To bi dovelo do diskriminacije bijelog stanovništva jer bi Crnci isključivo zapošljavali crnu radnu snagu. No, ne bi riješilo glavni problem — tj. da većina stanovnika mora

tražiti i dalje posao izvan svoje lokalne zajednice. Treća moguća strategija kombinira prethodne dvije tako da u ove četvrti želi privući što više novog kapitala i otvoriti nova radna mjesta. Međutim, potencijali radne snage toliko su veliki a mogućnosti novih zaposlenja nerazmjerno male — čak i kad u crnačkim getima ne bi postojao neprekidni trend napuštanja poslova od bijelih vlasnika.

Sve ove zapreke ne znače da nema pozitivnih rezultata od proširivanja mogućnosti zapošljavanja za crnačko stanovništvo. Ali oni su prije svega neekonomske prirode. Cilj je studije bio samo da pokaže odnos vlasništva i zapošljavanja u crnim i bijelim siromašnim zajednicama i neke probleme s kojima se sukobljavaju oni koji žele promijeniti taj odnos. Pitanje lokalne kontrole nad poslovima ne ističu toliko crnačke vođe (jer su svjesni da sama promjena vlasnika u crnačkim getima neće bitno izmijeniti njihov odnos sa širom bijelom zajednicom), koliko to proizlazi iz federalne kampanje za širenje »ekonomskog razvoja manjina« i »crnog kapitalizma«. Ukoliko ova kampanja ne bude praćena adekvatnim (ogromnim) investicijama i ekonomskim potezima, ona može samo pojačati rasne napetosti i sukobe između očekivanja i stvarnih rješenja.

Marija Vučetić

REVUE FRANÇAISE DE SOCIOLOGIE

Broj 1, siječanj — ožujak 1974.

Radovi

Pierre Bourdieu: Budućnost klase i objektivnost šansa; Olgierd Lewandowski: Diferencijacija i mehanizmi integracije vladajuće klase. Društvena slika elite prema »Who's who in France«; Charles Suaud: Doprinos sociologiji zanimanja: vjerska sudbina i školski plan; Dominique Schnapper: Muzej i škola.

Pierre Bourdieu

BUDUĆNOST KLASE I OBJEKTIVNOST ŠANSA

Članak objavljen u ovom broju dio je obimnog istraživanja što ga već neko-

liko godina vodi Bourdieu zajedno sa svojim suradnicima. Teorija prakse, kojom se društvene nauke najčešće koriste kada obrazlažu ekonomiju prakse, oscilira između mehanizma i opće intelektualističke verzije finalizma. Gotovo je uobičajeno da se prepoznaju različite varijante racionalne akcije ili mehaničke reakcije (npr. mehanički formirane cijene na tržištu), a da se zaboravlja kako svaka akcija ima svoju, imanentnu logiku, kako svaki rad i svaka institucija imaju objektivno značenje, bez obzira jesu li rezultat razumnog plana ili racionalne računice.

Bourdieu smatra da praksa ne zavisi samo od mogućih općih šansa kapitala koji je na raspolaganju određenoj klasi nego i od objektivnih šansa koje taj kapital garantira u određenom momentu. Točnije, praksa zavisi od strukture različitih šansa profita. Te šanse određuju obim i strukturu kapitala, a time utječu na održavanje ili poboljšanje položaja ove klase u socijalnoj strukturi.

Broj 2, travanj — lipanj 1974.

Radovi

Jean-Michel Chapoulie: Profesionalna grupa profesora u klasnoj strukturi; Mohamed Cherkaoui i James K. Lindsey: Težina ocjene u školskom uspjehu; Pierre Héroux i Michael Novi: Faktorska analiza ideologije; Metodološki problemi; Manuel Castells, Guy du Boisberranger, Terry Nichols Clark i Pierre Birnbaum: Reakcija na članak Pierre Birnbauma »Lokalna moć«.

Jean-Michael Chapoulie

PROFESIONALNA GRUPA PROFESORA U KLASNOJ STRUKTURI

One profesionalne grupe koje stoje na usluzi svim društvenim klasama nužno su izložene djelovanju međuklasnih antagonizama. Chapoulieva sociološka analiza profesora na školama drugog stupnja prilog je istraživanju tog općeg problema.

Autor svoju analizu počinje istraživanjem objektivnih odnosa ove profesionalne grupe sa sistemom društvenih klasa. U prvom redu proučava odnose koji

proizlaze iz funkcija obrazovne institucije, a zatim odnose koji objašnjavaju porijeklo i pripadnost klase profesora. Ispitivanje odnosa profesorske grupe i društvenih klasa jedan je dio istraživanja delegiranja autoriteta. Sam taj odnos može biti osnova za komparaciju među profesionalnim grupama (liječnicima, socijalnim radnicima, profesorima) bez obzira na različitost njihova posla i specifičnog položaja svake od njih. Karakteristika profesorske grupe jest u tome što je ona posrednik među klasama. To je otprilike sadržaj prvog dijela članka. U drugom dijelu Chapoulie ispituje principe i osobitosti integracije i diferencijacije ove profesionalne grupe.

Maja Štambuk

REVISTA MEXICANA DE SOCIOLOGIA

Vol. 35, br. 1, siječanj — ožujak 1973.

Radovi

Luis I. Ramallo, Omar Argüello y Ayrton Fausto: Program nastave i istraživanja društvenih znanosti u Latinskoj Americi; **Edelberto Torres Rivas:** Razmišljanja o istraživanjima i nastavi društvenih znanosti; **Oscar Cuellar y Guillermo Heisecke:** Društvena politika i sistem dominacije; razmatranja o nastavnim programima i istraživanjima u Latinskoj Americi; **José Luis Najenson:** Što da se radi u političkoj antropologiji? Neka razmišljanja u odnosu na nastavne programe i istraživanje u Latinskoj Americi; **Orlando Fals Borda:** Razmišljanja o primjeni metoda istraživanja — akcija u Kolumbiji; **Omar Argüello, Ayrton Fausto y Luis I. Ramallo:** Nastavni programi i istraživanja društvenih nauka; iskustvo ELAS-a (Latinskoamerička sociološka škola). Latinskoamerička škola političkih znanosti i javne administracije, FLASCO. Program rada i istraživanja 1972 — 1973. Završavanje studija političkih znanosti i opće administracije; **Francisco Martín Suárez:** Neka razmatranja o procesima institucionalizacije argentinske sociologije u posljednjih nekoliko godina; **Juares R. B. Lopes:** Razmišljanja o društvenim znanostima u Sao Paulu, Brazil; **Glaucio Ary Dillon Soares:** Nekoliko informacija o istraživanjima i postdiplomskom studiju u Brazilu; **Daisy Rivero Alvisa:** Neka iskustva i društvena istraživanja na Sveučilištu u Havani, Kuba.